

نگاهی به عملکرد خبرنامه انجمن

عملکرد انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (اکتا) در حوزه ارتباطات عمومی و علمی (۱)

• فردین کولانیان *

عضو هیأت علمی مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی

تاریخچه

آغاز کار انجمن‌های کتابداری به دو گام مهم در ایالات متحده مربوط می‌شود. نخستین آن‌ها مربوط به ۱۸۵۳ م. در نیویورک است که ناموفق ماند و دومین گام در سال ۱۸۷۶ م. برداشته شد که به تأسیس انجمن کتابداران آمریکا در فیلادلفیا منجر گردید. ایجاد این انجمن باعث ایجاد انگیزه تأسیس مؤسسات مشابه از جمله «انجمن کتابداری انگلیس»، یک‌سال بعد از تأسیس انجمن کتابداران آمریکا گردید (۹: ۳۴۷-۳۵۰). دوره اول انجمن کتابداران ایران به ۸۹ سال (۱: ۱۹-۵۲) بعد از شکل‌گیری اولین انجمن کتابداری دنیا باز می‌گردد. این امر به همت جمعی از کتابداران ایرانی در اسفندماه سال ۱۳۴۴ به وقوع پیوست. یکی از نتایج و دستاوردهای تأسیس انجمن تشکیل کمیته انتشارات و انتشار مجله علمی کتابداری مطابق با استانداردهای بین‌المللی بود. در سه سال اول نامه انجمن کتابداران با نام خبرنامه انجمن کتابداران ایران منتشر می‌شد که شامل جزوه‌ای ۱۰ تا ۱۵ صفحه‌ای بود که به صورت فصلی در می‌آمد و حاوی اخبار و تصمیم‌های انجمن و فعالیت‌های کمیته‌های مختلف آن بود و به صورت رایگان فقط برای اعضا ارسال می‌شد. اولین شماره خبرنامه در بهار ۱۳۴۶ منتشر شد و به غیر از اخبار و رویدادهای انجمن و کتابخانه‌ها و گزارش‌های هیأت مدیره و پاسخ به نامه‌ها، مقاله‌های کتابداری را نیز شامل می‌شد و تا پایان سال ۱۳۵۱ (یعنی ۵ سال متوالی) هر فصل یک شماره به موقع منتشر کرد و هر شماره حاوی مقاله‌های معتبری بود. در آغاز سال ششم، خبرنامه مجوز رسمی گرفت و تبدیل به نامه انجمن کتابداران شد و به منزله یک مجله علمی - و نه یک خبرنامه داخلی - منتشر شد (۳: ۷۳-۷۴).

پس از انقلاب اسلامی «انجمن کتابداران ایران چندین جلسه تشکیل داد، ولی عملاً به دلیل عدم حضور چند تن از اعضای اصلی انجمن در ایران و عدم امکانات مالی، بدون اعلام رسمی انجمن

مقدمه

نگارنده بر آن است تا در این پژوهش ضمن ارائه بیان فعالیت خبرنامه در بخش‌های مختلف و مقایسه با رسالت خبرنامه‌های حرفه‌ای، بر اساس تعاریف مندرج در متون کتابداری و اطلاع‌رسانی به تحلیلی از چگونگی فعالیت خبرنامه دست یابد. در نشریات کتابداری و اطلاع‌رسانی و همین‌طور در سایر نشریات، سنت حسنه تهیه نمایه بعد از انتشار چند دوره تهیه می‌شود. این نمایه‌ها ابزاری هستند جهت دسترسی بهینه به مطالب نشریات و هم‌چنین زمینه دستیابی به تحلیلی از کمیت و کیفیت فعالیت نشریات را نیز فراهم می‌کنند. برای مثال می‌توان به نمایه‌هایی که برای ۲۰ شماره اول فصلنامه کتاب تهیه شده است، اشاره کرد و یا نمایه‌ای که برای دفتر کتابداری تهیه شده است.

در این پژوهش مطالب بعد از مطالعه و دسته‌بندی از متن شماره‌های بیست‌گانه خبرنامه استخراج و در نرم‌افزار Word وارد و سازماندهی شده‌اند. حیطه پوشش معرفی‌ها و تحلیل‌ها شامل همه مطالب خبرنامه نمی‌شود و مطالب تحت پوشش در این بررسی شامل دست‌اندرکاران خبرنامه، سخن اول، نامه‌ها، اخبار، بیانیه‌ها، گزارش‌ها، گفت‌وگوها، معرفی انجمن‌های خارجی، نقدها و معرفی‌ها، مقالات و تحولات ظاهری خبرنامه است. از زمره مشکلات این پژوهش می‌توان به روشن نبودن ابعاد کار در ابتدای پژوهش اشاره کرد، زیرا در ابتدا به نظر می‌رسید و هم‌چنین این انتظار مطرح شده بود که تنها به معرفی ساده توصیفی و سازمانی از نشریه پرداخته شود. اما در ادامه کار جهت و زمان بندی این پژوهش دچار تغییرات اساسی شد. این پژوهش و نتایج حاصل از آن چنانچه مورد توجه دست‌اندرکاران خبرنامه انجمن قرار گیرد، بی‌تردید تأثیر مثبت بر روند فعالیت این نشریه خواهد داشت.

که در این بخش به تعدادی از این تعاریف اشاره می‌کنیم. خبرنامه یا آگاهی‌نامه «نشریه‌ی پیاپندی که فقط از چند صفحه تشکیل می‌شود و به اخبار، اعلامیه‌ها، و اطلاعات جاری در باره‌ی علایق یک گروه تخصصی از مشترکان یا اعضای یک انجمن یا سازمان می‌پردازد، که آن نشریه را به عنوان بخشی از برنامه‌ی عضویتشان دریافت می‌کنند. اکثر نمایه‌های ادواری و داده‌ی پایگاه‌های کتاب‌نگاشتی، محتوای خبرنامه‌ها را زیر پوشش نمی‌گیرند (۱۰: www.irandoc...). و یا «پیاپندی که در فواصل زمانی مشخص منتشر می‌شود و حاوی اخبار، آراء، آگاهی تبلیغاتی و سایر مطالب باشد (۷: ۱۷). و یا نشریه‌ای مختصر و کوتاه که اخبار را نقل می‌کند و معمولاً به وسیله‌ی انجمن‌ها یا سازمان‌ها برای نقل اخبار داخلی منتشر می‌شود (۲: ۱۳۷-۱۳۸). و یا به آن بولتن و گاه‌آگاهی‌نامه نیز اطلاق می‌شود، متن رسمی چاپی برای نشر اخبار است و نوعی نشریه کوتاه محسوب می‌شود که در فاصله زمانی معین (روزانه، هفتگی، یا ماهانه) توسط انجمن‌ها یا سازمان‌ها برای انعکاس اخبار داخلی منتشر می‌شود و معمولاً برای مخاطبان خاصی ارسال می‌گردد (۴: ۱۶۵-۱۶۸).

عناصر مشترک در این تعاریف را می‌توان در موارد زیر خلاصه کرد و همچنین می‌توان گفت خبرنامه‌هایی که از این ویژگی‌ها برخوردارند، نشریاتی هستند که در حوزه هویت و فلسفه وجودی خود حرکت می‌کنند:

الف - دارای تعداد صفحات محدود هستند.

ب - به انعکاس اخبار، گزارش‌ها، اطلاعیه‌ها، بیانیه‌ها، و

تعطیل شد. اقدامات پراکنده‌ای از سال ۱۳۵۸ به بعد در جهت تشکیل مجدد این انجمن صورت گرفت، ولی هیچ کدام به نتیجه‌ای نرسید. یکی از این اقدامات تلاش در جهت تشکیل «انجمن اسلامی کتابداران» بود. این انجمن ۱۲ الی ۳ مرتبه به طور غیررسمی تشکیل جلسه داد، ولی پس از آن مسکوت ماند. بالاخره در تاریخ ۱۳۷۹/۹/۱۲ خیر تاسیس انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی به اطلاع عموم رسانده شد و در تاریخ اول اسفند ۱۳۷۹ تشکیل اولین مجمع عمومی انجمن در روزنامه‌های اطلاعات، همشهری و حیات نو به اطلاع عموم رسانده شد (۶: ۸-۱۳). فعالیت خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران همچون فعالیت انجمن بعد از یک وقفه ۲۰ ساله آغاز شد. انجمن یکی از نخستین وظایف خود را تهیه و انتشار خبرنامه‌ای می‌دید که بتواند از یک سوارتباط گسترده کتابداران را با یکدیگر و از سوی دیگر ارتباط میان انجمن و کتابداران را عینیت بخشد. سه هدف عمده در سخن آغازین شماره صفر دوره جدید خبرنامه انجمن برای این نشریه بر شمرده شده که عبارت‌اند از:

۱. برقراری ارتباط گسترده میان کتابداران و انجمن؛
۲. انعکاس اخبار و رویدادها به گونه‌ای که بر آگاهی‌ها و دانش کتابداران بیفزاید؛
۳. انعکاس نامه‌ها و پیشنهادهای خلاق خوانندگان نشریه (۵: ۳).

تعاریف خبرنامه

در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی تعاریفی از خبرنامه ارائه شده است

منتشر شده خبرنامه نام سرکار خانم سیمین نیازی درج شده است.
دبیر تحریریه: دبیری تحریریه از شماره پنجم دوره دوم در
 خبرنامه مطرح شده و از ابتدای ایجاد چنین پستی در خبرنامه
 تاکنون آقای جلال حیدری نژاد این مسؤولیت را بعهده داشته است
 و ایشان از شماره پنجم دوره دوم تاکنون در هر شماره یادداشتی تحت
 عنوان از این زاویه منتشر می کنند که مشخصات این یادداشت ها به
 ترتیب شامل عناوین زیر است:

ش ۵ س ۲ - کتابخانه ها و توزیع قدرت در جهان معاصر
 ش ۶ س ۲ - کتابداران خاموش، کتابداری در محاق!
 ش ۱ س ۳ - نوروز پرچم است افراشته باد همیشه
 ش ۲ س ۳ - انجمن و تلاش برای جذب اعضا
 ش ۳ س ۳ - کتابخانه ها، بیم ها و امیدها
 ش ۴ س ۳ - و همیشه آخرین بار است
 ش ۵ س ۳ - برای آنکه یادمان نرود
 ش ۶ س ۳ - حداقل و حداکثر مشارکت
 ش ۱ س ۴ - افتتاح و انتقال کتابخانه ملی به ساختمان جدید:
 سرعت و فرصت خدمت رسانی

مدیر داخلی: از ابتدای انتشار خبرنامه تا شماره دوم، سال سوم
 خانم صدیقه امینی این مسؤولیت را بعهده داشته اند و از این شماره
 این مسؤولیت از خبرنامه حذف شده است.

ویراستار: از ابتدای انتشار خبرنامه تا شماره اول، سال سوم
 خانم مزده کمالی فرد این مسؤولیت را بعهده داشته اند و از این شماره
 چنین مسؤولیتی از خبرنامه حذف شده است.

تایپ و صفحه آرایی و در برخی از شماره ها حروف نگاری: از ابتدا
 تا شماره ششم، سال سوم خانم آناهید ایران پناه و از شماره اول، سال
 چهارم خانم زهرا رمضان علی این مسؤولیت را در خبرنامه بعهده
 داشته اند.

امور گرافیک: این پست از شماره پنجم، سال دوم برای نشریه
 در نظر گرفته شد و در این خصوص از شماره پنجم، سال دوم تا شماره
 دوم، سال سوم آقای حجت حکیمی و از شماره سوم، سال سوم
 تاکنون مؤسسه مطالعات ماه نوشت این مسؤولیت را بعهده دارد.

صفحه آرایی: این مسؤولیت از شماره چهارم، سال سوم در
 نشریه ایجاد شده و از آن زمان تاکنون آقای کیوان کهریزی عهده دار
 این مسؤولیت است.

طراحی جلد: این مسؤولیت از شماره چهارم، سال سوم در نشریه
 ایجاد و از آن زمان تاکنون آقای حسن رمضان علی عهده دار این
 مسؤولیت است.

اطلاعات جاری داخلی انجمن ها و سازمان ها می پردازند.

ج - مطالب را به صورت کوتاه و فشرده منتشر می کنند.

د- در فواصل زمانی معین (روزانه، هفتگی و یا ماهانه) منتشر
 می شوند.

ه- برای مخاطبان معین مثلاً اعضای انجمن ها و یا سازمان ها
 به صورت مجانی ارسال می شوند.

دست اندرکاران نشریه

در هفت شماره سال اول خبرنامه در بخش دست اندرکاران خبرنامه،
 تنها به مشخصات عوامل زیر اشاره شده است:

ناشر: کمیته انتشارات انجمن

مدیر داخلی: صدیقه امینی

ویراستار: مزده کمالی فرد

تایپ و صفحه آرایی: آناهید ایران پناه

اما از شماره اول سال دوم خبرنامه علاوه بر عوامل فوق الذکر
 عامل دیگری که تقریباً نقش دبیری و یا سردبیری نشریه را دارد،
 تحت عنوان: «زیر نظر» و با حضور دکتر فریبرز خسروی وارد عرصه
 کار خبرنامه می شود. این تغییرات در شماره های آینده نیز با اضافه
 شدن «دبیر تحریریه» و «امور گرافیک» از شماره پنجم سال دوم
 ادامه پیدا می کند. سیر نقش آفرینی دست اندرکاران خبرنامه
 انجمن به ترتیب زیر می باشد:

ناشر: در کلیه شماره های خبرنامه انجمن کمیته انتشارات
 انجمن بعنوان ناشر معرفی شده است.

زیر نظر: در روبروی این واژه که به نوعی برای سردبیر خبرنامه
 بکار برده شده است، تا شماره دوم، سال سوم نام آقای دکتر فریبرز
 خسروی درج شده و از شماره سوم، سال سوم، تا شماره پنجم، سال
 سوم نام مرحوم دکتر علی مزینانی و از این شماره تا آخرین شماره

عکس: این مسؤولیت از شماره اول، سال چهارم یعنی آخرین شماره در هنگام تهیه این مقاله در نشریه ایجاد شده و عهده دار آن آقای حمیدرضا شیر صفی است.

یادداشت‌های سردبیری یا «سخن اول» و یا «سخن آغازین» در مجموع ۷ نفر نگارنده ۲۰ یادداشت سردبیری انجمن در ۲۰ شماره آن بوده‌اند. مشخصات مجموعه یادداشت‌های سردبیری و موضوع هر یادداشت به شرح ذیل می‌باشد:

۱. فتاحی، رحمت‌الله. «بدون عنوان»، موضوع: هدف خبرنامه.

۲. فریبرز خسروی. «بازیگری تماشاگر» موضوع: شکل‌گیری انجمن، خبرنامه و لزوم همکاری کتابداران در فعالیت‌های انجمن در یک صفحه.

۳. عمرانی، ابراهیم. «بدون عنوان» موضوع: درباره گروه‌هایی‌های انجمن در یک صفحه.

۴. فتاحی، رحمت‌الله. «مثبت اندیشی در حرفه کتابداری» موضوع: تفکر مثبت حرفه‌ای کتابداران در دو صفحه

۵. خسروی، فریبرز. «انتخاب یا التزام» موضوع: همکاری با انجمن در یک صفحه.

۶. اسدی گرکانی، فاطمه. «سخنی با همکاران» موضوع: لزوم توجه به فعالیت‌های انجمن از نظر مطالعه خبرنامه و شرکت در همایش‌ها در یک صفحه.

۷. خسروی، فریبرز. «اندر حدیث نقد» موضوع: فرهنگ نقد و نقادی در دو صفحه.

۸. حافظیان رضوی، کاظم. «انجمن‌های علمی و دانشجویی و نشریات آنها» در دو صفحه.

۹. فتاحی، رحمت‌الله. «دست در دست هم دهیم به مهر میهن خویش کنیم آباد» موضوع: نقش آفرینی جامعه کتابداری و اطلاع‌رسانی در توسعه همه جانبه کشور در دو صفحه.

۱۰. خسروی، فریبرز. «فراخوانی دوباره» موضوع: فراخوان اعضای انجمن برای نقش آفرینی در فعالیت‌های این نهاد در یک صفحه.

۱۱. خسروی، فریبرز. «ایفلا» موضوع: نقدی بر عملکرد ایفلا و تاکید بر توانمندی کتابداران پژوهشگر ایرانی برای حضور در مجامع بین‌المللی و نشریات خارجی حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی در دو صفحه.

۱۲. خسروی، فریبرز. «تماشاگر بودیم یا بازیگر» موضوع: نقد عملکرد کتابداران در همکاری با انجمن در دو صفحه.

۱۳. خسروی، فریبرز. «باق» موضوع: نقدی بر فرهنگ حاکم بر شیوه تقدیر از اندیشمندان و بزرگان جامعه در یک صفحه.

۱۴. فتاحی، رحمت‌الله. «به عنوان یک عضو هیأت علمی شرمندهام» موضوع: نقد عملکرد گروه‌های آموزشی و اعضای هیأت علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی کشور و هم‌چنین وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در عدم رعایت استانداردها و کیفیت‌های لازم در فعالیت‌های آموزشی در دو صفحه.

۱۵. حافظیان رضوی، کاظم. «لطفاً شما رشته خود را تغییر دهید» موضوع: اهمیت شأن رشته کتابداری در دو صفحه.

۱۶. مزینانی، علی. «شرمندگی نسل جدید» موضوع: نقد عملکرد نسل جدید کتابداران در عدم تکاپو و تحرک لازم برای نقش آفرینی در هیأت رئیسه جدید دوره دوم انجمن کتابداری در دو صفحه.

۱۷. مزینانی، علی. «اخلاق حرفه‌ای» موضوع: اصول پذیرفته‌شده اخلاق حرفه‌ای کتابداری و اطلاع‌رسانی در سطح بین‌الملل و لزوم تدوین اصول اخلاق حرفه‌ای کتابداری مناسب با شرایط ایران در یک صفحه.

۱۸. نیازی، سیمین. «کتابداران ایرانی و حضور در عرصه‌های بین‌المللی» موضوع: گرایش مقالات ارائه شده در ایفلا ۲۰۰۴ و حضور پررنگ کتابداران پژوهشگران ایرانی در این دوره در یک صفحه.

۱۹. نیازی، سیمین. «کتابخوانی در نظام آموزشی» موضوع: مشکلات ساختاری نظام آموزشی ایران و تاثیر منفی آن بر کمیت و کیفیت مطالعه تحصیل‌کردگان ایرانی در یک صفحه.

۲۰. نیازی، سیمین. «کتابخانه ملی، مجموعه ملی» موضوع: جایگاه و نقش کتابخانه ملی ایران در تحولات این حوزه در ایران در یک صفحه.

جدول شماره ۱: مقایسه تعداد عناوین «سخن اول» و یا «سخن آغازین» با افراد مؤلف این مطالب

ردیف	نام نویسندگان	تعداد دفعات تدوین	درصد	رتبه
۱	فاطمه اسدی گرگانی	۱	۵	پنجم
۲	کاظم حافظیان رضوی	۲	۱۰	چهارم
۳	فریبرز خسروی	۷	۳۵	اول
۴	ابراهیم عمرانی	۱	۵	پنجم
۵	رحمت الله فتاحی	۴	۲۰	دوم
۶	مرحوم علی مزینانی	۲	۱۰	چهارم
۷	سیمین نیازی	۳	۱۵	سوم
۷	۷ نفر	۲۰ شماره	۱۰۰	

جدول شماره ۲: مقایسه وضعیت انعکاس تعداد نامه‌های دریافتی و پاسخ آن‌ها به نسبت هر شماره خبرنامه

ردیف	شماره نشریه	تعداد نامه	تعداد پاسخ نامه
۱	ش ۰ س ۱	۱	۰
۲	ش ۱ س ۱	۰	۰
۳	ش ۲ س ۱	۲	۰
۴	ش ۳ س ۱	۰	۲
۵	ش ۴ س ۱	۱	۰
۶	ش ۵ س ۱	۰	۰
۷	ش ۶ س ۱	۰	۰
۸	ش ۱ س ۲	۰	۰
۹	ش ۲ س ۲	۰	۰
۱۰	ش ۳ س ۲	۰	۰
۱۱	ش ۴ س ۲	۰	۰
۱۲	ش ۵ س ۲	۰	۰
۱۳	ش ۶ س ۲	۲	۲
۱۴	ش ۱ س ۳	۰	۰
۱۵	ش ۲ س ۳	۰	۰
۱۶	ش ۳ س ۳	۰	۰
۱۷	ش ۴ س ۳	۰	۰
۱۸	ش ۵ س ۳	۰	۰
۱۹	ش ۶ س ۳	۲	۲
۲۰	ش ۱ س ۴	۰	۰
۲۰	۲۰ شماره	۷	۶

بیشترین تعداد یادداشت‌های سردبیری یا «سخن اول» در خبرنامه توسط آقای دکتر فریبرز خسروی نوشته شده است. بیشترین دلمشغولی نگارندگان سخن اول خبرنامه انجمن بحث همکاری اعضا با انجمن بوده و تقریباً کمتر اثری از رضایت از نحوه و میزان همکاری اعضا و کتابداران کشور با خبرنامه و فعالیت‌های انجمن در ۲۰ شماره این نشریه دیده می‌شود. جدول شماره ۱ مقایسه میزان نقش آفرینی افراد در تدوین «سخن اول» و یا «سخن آغازین» خبرنامه است.

وضعیت نامه‌ها و پاسخ به آن‌ها در خبرنامه

دست‌اندرکاران خبرنامه و نامه انجمن دوره قبل (دوره اول فعالیت‌های انجمن کتابداری ایران: ۱۳۴۴ - ۱۳۵۸) بسیار خوشبخت بوده‌اند که آقای «مهدی مجتبیوی نائینی» در شماره اول بهار ۱۳۵۲ یعنی اولین شماره نامه انجمن کتابداران ایران و در خصوص انگیزه‌های تبدیل خبرنامه انجمن به نامه می‌نویسد: «مشوق واقعی ما نامه‌های تحسین آمیز و اظهارنظرهای سازنده خوانندگان ما بوده است که غالباً یا عضو انجمن بوده‌اند و یا از دست‌اندرکاران کتاب و کتابخانه (۸: ۱). این امر را مقایسه کنیم با سرمقاله‌ها و برخی از سایر مطالب خبرنامه دوره جدید فعالیت انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در خصوص ترغیب اعضای انجمن به ایفای نقش و ارتباط فعال با انجمن و نارضایتی از این وضعیت.

با عنایت به اطلاعات جدول شماره ۲ تنها ۷ نامه در طول سه دوره انتشار خبرنامه درج شده و تنها پاسخ ۶ نامه داده شده است. هم‌چنین به نظر می‌رسد چنانچه همه نامه‌های ارسالی به خبرنامه از جانب دست‌اندرکاران خبرنامه در نشریه منتشر شده باشد، اعضای انجمن و کتابداران رغبت بسیار ناچیزی برای انعکاس نظرانشان از طریق خبرنامه داشته‌اند و این امر نشان می‌دهد که باب ارتباط اعضای انجمن و کتابداران با خبرنامه و انجمن از طریق مکاتبه با خبرنامه تقریباً مسدود بوده است. از شماره سال دوم بخش نامه‌ها به صورت حرف‌های شما و پاسخ‌های تازه وارد تغییر شکل داد، ولی این تمهید نیز نتوانست تحرکی در این بخش خبرنامه ایجاد کند، حتی ارائه آدرس پست الکترونیک Tazehvared7@yahoo.com و ایجاد وبلاگ با

خبرنامه‌ها از رسالت‌های اصلی این رسانه‌ها است، باید مورد توجه بیشتری قرار گیرد. با توجه به اطلاعات جدول شماره ۳ می‌توان مشاهده کرد، بخش اخبار خبرنامه در شماره‌های ابتدایی این نشریه فعال‌تر از شماره‌های انتهایی آن بوده است و اصولاً احساس می‌شود هر چند شماره‌های اخیر خبرنامه انجمن از نظر سیمای ظاهری آبرومندتر شده، ولی شاید از نظر محتوا به شماره‌های اولیه نشریه بهتر می‌توان لفظ خبرنامه اطلاق نمود تا شماره‌های اخیر.

بیانیه‌های انجمن در خبرنامه

۱. «بیانیه انجمن کتابداران و ناشران افغانستان»، برای معرفی اهداف و چگونگی شکل‌گیری این نهاد
  ۲. «پیام انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به مناسبت برگزاری سومین آیین بزرگداشت حامیان نسخ خطی»
  ۳. «بیانیه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به مناسبت روز کتاب، کتابخانه و کتابداری، در هفته کتاب سال (۱۳۸۱)»
  ۴. «بیانیه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به مناسبت روز کتاب، کتابداری و اطلاع‌رسانی در یازدهمین دوره هفته کتاب»
  ۵. «بیانیه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران به مناسبت بزرگداشت خانم نوش آفرین انصاری»
  ۶. «پیام انجمن کتابداری ایران به حامیان نسخ خطی»
- به نظر می‌رسد انجمن در استفاده از اهرم بیانیه و پیام به مناسبت‌های فرهنگی و حرفه‌ای مختلف رغبت چندانی نداشته است. یک مثال دم‌دستی عدم انتشار بیانیه و یا پیام از جانب انجمن برای انتشار دایره‌المعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران است که این واقعه اتفاقی نادر و دوران ساز در حرفه ما در داخل کشور است و دادن بیانیه در این خصوص از جانب انجمن کاری مناسب به نظر می‌رسد. مثال دیگر افتتاح ساختمان جدید کتابخانه ملی ایران می‌باشد که باز یکی از وقایع دوران ساز در حرفه کتابداری و در پهنه کشور می‌باشد، اما انجمن در این خصوص نیز سکوت پیشه کرد. آیا از سال ۱۳۷۹ تاکنون تعداد وقایع و رویدادهایی که ایجاب می‌کرد انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در باب آن‌ها از طریق اهرم بیانیه و پیام اعلام حضور کند به همین ۵ مورد فوق – زیرا بیانیه اول مربوط به انجمن کتابداران و ناشران افغانستان است – محدود می‌باشد.

گزارش‌ها در خبرنامه

۱. فتاحی، رحمت‌الله. «گزارش نخستین همایش کتابداران آستان قدس رضوی»
۲. فرج‌پهلوی، عبدالحسین. «تجدیدسازمان در کتابخانه مرکزی

آدرس <<http://WWW.azehvared7.persianblog.com>> نتوانست کوچک‌ترین تحرکی در این زمینه ایجاد کند. نگارنده با مراجعه به وبلاگ فوق اثری از ارتباط مکاتبه‌ای با خبرنامه ندیده است.

اخبار در خبرنامه

در مجموع در ۲۰ شماره خبرنامه ۱۹۵ خبر در نشریه منعکس شده که به صورت میانگین سهم هر شماره خبرنامه ۹/۷۵ خبر و یا کمی کمتر از ۱۰ خبر می‌باشد.

جدول شماره ۳. مقایسه تعداد اخبار انعکاس یافته در خبرنامه به نسبت هر شماره خبرنامه

ردیف	شماره نشریه	تعداد خبرها
۱	ش ۱ س ۱	۵
۲	ش ۱ س ۱	۱۴
۳	ش ۲ س ۱	۱۲
۴	ش ۳ س ۱	۱۲
۵	ش ۴ س ۱	۱۲
۶	ش ۵ س ۱	۱۲
۷	ش ۶ س ۱	۷
۸	ش ۱ س ۲	۱۵
۹	ش ۲ س ۲	۱۴
۱۰	ش ۳ س ۲	۱۲
۱۱	ش ۴ س ۲	۱۲
۱۲	ش ۵ س ۲	۶
۱۳	ش ۶ س ۲	۱۲
۱۴	ش ۱ س ۳	۱۰
۱۵	ش ۲ س ۳	۱۰
۱۶	ش ۳ س ۳	۶
۱۷	ش ۴ س ۳	۹
۱۸	ش ۵ س ۳	۱۰
۱۹	ش ۶ س ۳	۱۳
۲۰	ش ۱ س ۴	۲
-	۲۰ شماره	۱۹۵ خبر

بخش اخبار خبرنامه با توجه به اینکه انعکاس اخبار در

- و مرکز اسناد دانشگاه شهید چمران اهواز»
۳. فتاحی، رحمت‌الله. «نخستین گروه بحث الکترونیکی ایران در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی»
۴. زینلی، رؤیا. «نمایشگاه نقشه‌های قدیمی شهرها و مناطق ایران»
۵. «گزارشی از دومین نشست سالانه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران»
۶. «معرفی کمیته‌ها و گروه‌های انجمن: گروه پژوهش»
۷. «گردهمایی‌های سال ۱۳۸۰ - ۱۳۸۱ در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی»
۸. «آدرشب ناروند، صفورا. «گزارشی از گردهمایی عکس‌های تهران قدیم»
۹. «معرفی کمیته‌ها و گروه‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران: کمیته روابط عمومی و بین‌الملل»
۱۰. «گزارش انتخابات نخستین نشست انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی شاخه خراسان»
۱۱. مهدیقلی، حمید. «نخستین همایش اتحادیه اطلاعاتی دانشگاه‌های کشور - دانشگاه تربیت مدرس... تهیه منابع اطلاعاتی برای مؤسسات آموزش عالی»
۱۲. مدیرامانی، پروانه. «گزارشی از یک تجربه آموزشی: اولین دوره کارگاه‌های آموزشی کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی مشهد»
۱۳. «گزارشی از دومین جلسه همایش‌های ماهانه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران»
۱۴. جمشیدیان، مریم. «نظرخواهی درباره همایش‌های ماهانه انجمن»
۱۵. حاجی‌زمان، فاطمه. «گزارشی از سمینار معرفی نشریات الکترونیکی Springer: تهران - سه شنبه ۱۸ تیر ۱۳۸۱: شبکه اطلاع‌رسانی رزنت»
۱۶. محمدی، مهدی. «گزارشی از مراسم فارغ التحصیلی دومین گروه از دانشجویان کتابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم: دوشنبه ۲۷ خرداد ۱۳۸۱»
۱۷. فتاحی، رحمت‌الله. «گزارشی از شرکت در هفتمین کنفرانس بین‌المللی سازماندهی دانش، ۱۰ تا ۱۳ جولای ۲۰۰۲ - گرانا، اسپانیا»
۱۸. «پنجمین جلسه همایش ماهانه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران: سمینار کتابخانه‌های عمومی روستایی: دیروز، امروز، فردا»
۱۹. «معرفی کمیته‌ها و گروه‌های انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران: کمیته گردهمایی‌های علمی انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران»
۲۰. «گزارش مراسم تجلیل از استادان پیشکسوت رشته کتابداری»
۲۱. «نخستین همایش ادبیات کودکان و نوجوانان دانشگاه بیرجند: ۸ - ۱۶ آبان ۱۳۸۱»
۲۲. «گزارشی از چهارمین همایش انجمن‌های علمی ایران، ۲۶ دی ماه ۱۳۸۱»
۲۳. «حیدری نژاد، جلال. «همایش کتابخانه ملی گذشته، حال، آینده»
۲۴. «گزارش انجمن در سال ۱۳۸۱»
۲۵. «نشست مشترک با مدیران گروه‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی»
۲۶. حاجی‌زین‌العابدینی، محسن. «معرفی وب‌سایت انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران (اکتا)»
۲۷. امینی، صدیقه. «هفتمین گردهمایی معاونان امور کتابخانه‌های عمومی کشور: ۶ - ۱۷ اسفند ۱۳۸۱ - شیراز»
۲۸. شمسید، محمود. «گزارش شروع فعالیت کمیته‌های کاری تخصصی مسؤولان و اعضای هر کمیته در سال ۱۳۸۲»
۲۹. بابازاده، شهلا. «گزارش شصت و نهمین همایش ایفلا ۲۰۰۳»
۳۰. صمیعی، میترا. «هفتادمین همایش ایفلا»
۳۱. تهوری، زهرا. «گزارشی از سخنرانی ماهانه انجمن»
۳۲. مکتبی‌فرد، لیلا. «گزارشی از اولین مجمع عمومی انجمن کتابداران کتابخانه‌های عمومی کشور»
۳۳. «بررسی مشکلات کتابخانه‌های آموزشگاهی به بهانه هفته کتاب»
۳۴. تهوری، زهرا. «گزارشی از همایش دی ماه انجمن: تحولات نوین کتابداری و اطلاع‌رسانی: عرصه‌های نظری و عملی»
۳۵. یعقوب‌پور، طاهره. «کتابخانه‌ها در قرن بیست و یکم: ۲۳ - ۳۰ اکتبر ۲۰۰۴: سالن بزرگ اتریش»
۳۶. صلواتی، آوات. «گزارشی از آیین بزرگداشت نسخ خطی: کتاب‌های دیروز، گنجینه‌های امروز»
۳۷. تهوری، زهرا. «شابک، شاپا و تحولات آینده»
۳۸. «ساختمان کتابخانه ملی از آغاز تا پایان»
- در مجموع ۳۸ عنوان گزارش در ۲۰ شماره خبرنامه منتشر شده است که سهم هر شماره کمی کمتر از ۲ گزارش است. در تعاریف

مصاحبه و یا خبر بپردازد.

معرفی انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی در خبرنامه
اصولاً یکی از فعالیت‌های خوب خبرنامه ارائه تقریباً منظم این بخش بوده است. در مجموع در ۲۰ شماره منتشره خبرنامه انجمن ۲۲ انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی دنیا معرفی شده است، که ۸ مورد از این انجمن‌ها مربوط به آمریکای شمالی، ۵ مورد مربوط به آسیا، ۵ مورد مربوط به اروپا، سه مورد انجمن‌های بین‌المللی و یک مورد مربوط به قاره اقیانوسیه می‌باشند.

۱. «انجمن کتابداری کانادا». ترجمه فتانه ترکاشوند
۲. «انجمن کتابداری آلاسکا». ترجمه فتانه ترکاشوند
۳. «انجمن کتابداری نیومکزیکو». ترجمه فاطمه زارع زاده
۴. «انجمن کتابداری سنگاپور». ترجمه آرزو تجلی
۵. «انجمن کتابداری اینترنتی». ترجمه نسرين قادری نیکو
۶. «انجمن کتابداری ایرلند». ترجمه نسرين قادری نیکو
۷. «انجمن کتابداری ویرجینیا». ترجمه فاطمه زارع زاده
۸. «انجمن کتابداری استرالیا». ترجمه فرانک زارع زاده
۹. «انجمن کتابداری ایتالیا». ترجمه فاطمه زارع زاده
۱۰. «انجمن کتابداری لیتوانی». ترجمه نسرين قادری نیکو
۱۱. «انجمن کتابداری پاکستان». ترجمه بتول صبوری
۱۲. «انجمن کتابداری ژاپن». ترجمه نسرين قادری نیکو
۱۳. «انجمن کتابداری مدارس انتاریو». ترجمه مرضیه بردستانی
۱۴. «انجمن کتابداری روسیه فدراتیو». ترجمه فاطمه زارع زاده
۱۵. «انجمن کتابداری جمهوری چک». ترجمه فرانک زارع زاده
۱۶. «انجمن کتابداری هنگ کنگ». ترجمه فاطمه زارع زاده
۱۷. «انجمن کتابخانه‌های کانادا (CLA)». ترجمه سیاوش مولایی
۱۸. «انجمن دانشجویان کتابداری علوم (LISSA)». ترجمه زهرا زاهدی زاده
۱۹. «انجمن کتابداری پزشکی». ترجمه فاطمه زارع زاده
۲۰. «انجمن کتابداری بریتیش کلمبیا». ترجمه فاطمه زارع زاده
۲۱. «انجمن کتابداری کالیفرنیا». ترجمه فرانک زارع زاده
۲۲. «انجمن مدرسان کتابداری و اطلاع‌رسانی هند». فاطمه باقری

خبرنامه‌ها و عناصر اصلی استخراج شده از تعاریف خبرنامه اشاره شده که یکی از ارکان اصلی وظایف خبرنامه انعکاس اخبار و گزارش‌های مربوط به فعالیت‌های انجمن و اعضای آن می‌باشد. این تعداد گزارش با دید بدبینانه نشان از فعال نبودن اعضا و انجمن و با دید خوشبینانه می‌تواند حاکی از عدم انعکاس کافی گزارش‌ها و فعالیت‌ها به خبرنامه و یا عدم انتشار گزارش‌های دریافتی توسط خبرنامه می‌باشد.

گفت‌وگوها در خبرنامه

۱. «نقد انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران» در گفت‌وگو با خانم فاطمه رهادوست
  ۲. «گفت‌وگو با دکتر رحمت‌الله فتاحی آن‌هم بدون وقت قبلی»
  ۳. «گفت‌وگو با مسوولان کمیته‌های مختلف انجمن»
  ۴. «گفت‌وگو بدون وقت قبلی با دکتر سعید رضایی شریف‌آبادی». گفت‌وگو از سید جلال حیدری نژاد
  ۵. «گفت‌وگو با دکتر فریبرز خسروی رئیس هیأت مدیره انجمن»
  ۶. «دکتر فتاحی در گفت‌وگو با کوتاه‌با خبرنامه انجمن: استعفا به خودی خود آن‌هم در اواسط کار مطرح نیست»
  ۷. «زندگی، عشق و جراحی‌خاطرات: گفت‌وگو با پوری سلطانی»
  ۸. «فاطمه رهادوست: آموزش کتابداری در بحرانی‌ترین وضعیت به سر می‌برد»
  ۹. «گفت‌وگو با سید ابراهیم عمرانی مسوول کمیته گردهمایی انجمن: مکان ثابتی برای گردهمایی‌ها نداریم، تنظیم زمان مشکل است»
  ۱۰. «گفت‌وگو: سید کاظم حافظیان رضوی خزانه‌دار انجمن: دلم خوش است که رانگانان خزانه‌دار انجمن بوده است»
- در مجموع در بخش گفت‌وگوها ۱۰ عنوان گفت‌وگو منعکس شده است که این گفت‌وگوها بدرستی بیشتر با اعضای هیأت مدیره انجمن بوده است و یا چنانچه با دیگران بوده بیشتر و یا به طور کامل با محوریت مسائل انجمن صورت گرفته است. اما واقعاً حس می‌شود تعداد گفت‌وگوها کم است، و خبرنامه می‌تواند درباره فعالیت‌های کمیته‌های انجمن به صورت ماهانه و یا فصلی گفت‌وگو داشته باشد و این گفت‌وگوها را منعکس کند و اینکه با اعضای انجمن یا نمایندگان کانون‌های حرفه‌ای دانشجویان کتابداری و یا ارتباط با سایر انجمن‌های حرفه‌ای این رشته و انعکاس اخبار آن انجمن‌ها و انجام مصاحبه با آنها و انعکاس تجربیات آنها در قالب

- محسن ابوالحسنی
۱۳. ترجمه کتاب برنامه‌ریزی حوادث در خدمات اطلاع‌رسانی و کتابداری - از جان اشمن
  ۱۴. مواد و خدمات کتابخانه برای بزرگسالان نوسواد (رشته کتابداری) - از فرزانه فرزین؛ ملیحه نیک‌کار
  15. *Encyclopedia of library and information science*
  ۱۶. ترجمه کتاب ارزشیابی خدمات کتابداری و اطلاع‌رسانی - از جان کرافورد
  ۱۷. مدیریت کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی - حسینعلی براتی علویجه
  ۱۸. ترجمه کتاب مدیریت خودکارسازی کتابخانه‌ها - از رابین تی هاریوز
  ۱۹. ترجمه کتاب تاثیر اطلاعات بر جامعه: بررسی ماهیت ارزش و کاربرد اطلاعات - از مایکل وهیل
  ۲۰. جست‌وجوی اطلاعات علمی و پژوهشی در منابع چاپی و الکترونیکی: شامل حوزه‌های علوم فنی و مهندسی، کشاورزی، پزشکی، علوم انسانی و اجتماعی - از محمدرضا داورپناه
  21. *Manual of online search strategies*
  ۲۲. فرصت حضور - مجموعه مقالات پوری سلطانی
  ۲۳. رده PG (ادبیات روسیه) - از اشرف السادات بزرگی
  ۲۴. ترجمه کتاب تکوین مجموعه‌های اسلامی در کتابخانه‌های اروپای غربی و آمریکای شمالی
  ۲۵. مواد و خدمات کتابخانه‌ای برای بزرگسالان نوسواد - از زهره میرحسینی
  ۲۶. زندگی‌نامه و خدمات علمی و فرهنگی استاد نوش آفرین انصاری
  ۲۷. ترجمه گزیده مقالات ایفلا ۲۰۰۱

سایت‌ها

۱. معرفی سایت کتابخانه‌های شمال و شمال شرق ایران
۲. وب‌سایت کتابخانه جنگ - واحد پژوهش دفتر ادبیات و هنر مقاومت
۳. وب‌سایت مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
۴. وب‌سایت مرکز یادگیری محلی
۵. معرفی وب‌سایت واژه‌نامه آنلاین ODLIS (Online Dictionary of Library and Information Science)

- این معرفی‌ها معمولاً ترجمه‌ای بوده‌اند. مترجمان این معرفی‌ها به ترتیب تعداد عناوین ترجمه‌شده عبارت‌اند از:
۱. فاطمه زارع زاده با ۷ عنوان
  ۲. نسرین قادری نیکو با ۴ عنوان
  ۳. فرانک زارع زاده با ۳ عنوان
  ۴. فتانه ترکاشوند با ۲ عنوان
  ۵. خانم‌ها مرضیه بردستانی، فاطمه باقری، آرزو تجلی، زهرا زاهدی زاده، بتول صبوری و هم‌چنین آقای سیاوش مولایی هر کدام با یک عنوان.
- حجم معرفی‌ها از یک پاراگراف تا ۳ صفحه در نوسان است و بیشترین نقش در این بخش را خانم‌ها بعهدده داشته‌اند. در ابتدا برای این بخش از خبرنامه عنوان «معرفی انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی» در نظر گرفته شد و تا چندین شماره اولیه خبرنامه این عنوان اصلی در این بخش درج می‌شد. هم‌چنین سلسله‌شماره برای انجمن‌های معرفی شده به ترتیب انتشار در نظر گرفته می‌شد، ولی این روال خوب بعد از چندین شماره کنار گذاشته شد. خوب است این سنت احیا شود و چنانچه در این بخش با برنامه‌کار شود این اطلاعات در آینده می‌تواند زیربنای خوبی برای نشر اثری یکپارچه در خصوص انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی جهان به زبان فارسی باشد.

نقدها و معرفی‌ها در خبرنامه

کتاب‌ها

۱. حدیث عشق - از سهل علی مددی
۲. اطلاع‌رسانی به معلولان و پیشینه‌ها شبکه اطلاع‌رسانی برای معلولان - از تاج الملوک ارجمن
۳. الموسوعة فی تصنیف العشری (گسترش رده‌بندی دیویی در زبان عربی) - از محمد عوض العایدی
۴. الدلیل الشامل لمراجع العرب (کتاب‌شناسی مراجع عربی)
۵. روحانیت (درباره مجموعه کتابخانه ملی قزاقستان)
۶. المصادر العربیة والمعربة (درباره مراجع عربی)
7. *Creating the virtual library: ...*
8. *The library administrators outomation handbook*
۹. ترجمه کتاب کتابخانه‌های آینده - از مایکل باکلند
۱۰. موتورهای کاوش اینترنت: در آمدی بر بازیابی بهینه اطلاعات
۱۱. مردم سالاری - از سید محمد خاتمی
۱۲. چگونه مقاله علمی بنویسیم و آن را به چاپ برسانیم - از

نشریات

۱. تازه‌های اطلاع‌رسانی و مهارت‌های اطلاع‌یابی، از کتابخانه مرکزی دانشگاه فردوسی مشهد
۲. خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی استرالیا (ALIA)
۳. خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی کانادا
۴. کتابداری و اطلاع‌رسانی (فصلنامه کتابخانه مرکزی آستان قدس رضوی)
۵. پیک کتابداری و اطلاع‌رسانی، نشریه علمی فرهنگی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن
۶. کتیبه، نشریه انجمن علمی دانشجویان کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه تهران
۷. اطلاع‌رسانی، نشریه انجمن دانشجویی کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه فردوسی مشهد
۸. ماوک، نشریه اطلاع‌رسانی و کتابداری انجمن علمی دانشجویان کتابداری دانشگاه علامه طباطبایی
۹. پیک کتابداری، نشریه انجمن علمی - دانشجویی کتابداری دانشگاه الزهرا
10. *International who's who*
۱۱. پیک اطلاع‌رسانی، نشریه علمی و (تخصصی) دانشجویی گروه کتابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال - دانشکده علوم انسانی
۱۲. فصلنامه اطلاع‌رسانی
۱۳. خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی شاخه خوزستان در مجموع در ۲۰ شماره خبرنامه ۲۷ عنوان کتاب، ۱۳ عنوان نشریه و ۵ وب‌سایت در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی نقد و معرفی و البته بیشتر معرفی شده‌اند. نقد و معرفی کتاب و نشریه را نمی‌توان با توجه به تعاریفی که از خبرنامه‌ها و رسالت آن‌ها در ابتدای مقاله مورد اشاره قرار گرفت از وظایف اصلی خبرنامه‌ها به حساب آورد. به دست‌اندرکاران خبرنامه پیشنهاد می‌شود، برای این بخش به صورت گزارش‌واره و نه مفصل، فردی و یا افرادی در هر شماره خبرنامه گزارشی از بیان نشر کتاب، مقاله، نشریه، پایگاه اطلاعات، پایان‌نامه‌های دفاع شده و یا در دست‌دفاع و یا طرح‌های پژوهشی این حوزه را معرفی کنند. امیدواریم چنانچه روزی بخش انتشارات انجمن به نشر کتاب و نشریه و یا امثالهم پرداخت، معرفی این گونه فعالیت‌های انجمن بتواند مفصل‌تر صورت بگیرد. هم‌چنین خبرنامه دوره قبل انجمن در حوزه نقد بیشتر آثار غیر کتابداری را نقد و بررسی می‌کرد و از این حیث خبرنامه دوره جدید فعالیت مرتبط‌تری داشته است. شاید بخشی از این مسأله ناشی از

پر تعداد نبودن آثار منتشره حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی - که ماده اصلی برای نقد و بررسی ادبیات این حوزه است - در زمان فعالیت دوره پیشین خبرنامه انجمن مربوط می‌باشد.

مقالات در خبرنامه

۱. کمالی فرد، مزده. «انجمن کتابداری ایران»
۲. نوذری، مریم. «جلدهای ایرانی»
۳. طاهری، طاهره. «استانداردسازی»
۴. جعفری مذهب، محسن. «استغای قیصر و تعطیلی کتابخانه ملی آلمان»
۵. علی محمدی، علی. «لزوم تدوین واحد درسی آشنایی با شیوه‌های بهره‌گیری در کتابخانه دانشگاه‌ها»
۶. «منشور حقوق کاربران کتابخانه»، مترجم اعظم شاهبداغی (ناجی)
۷. رداد، ایرج. «وب‌سایت سازمان کتابخانه‌ها، موزه‌ها، و مرکز اسناد آستان قدس رضوی»
۸. اشرفی ریزی، حسن. «لزوم آشنایی دانشجویان با کتابخانه در دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی»
۹. فلاحت‌منش، مسعود. «تا چه میزان تورق کتاب برای مراجعان به کتابخانه‌ها اهمیت دارد»
۱۰. منصوریان، یزدان. « دروازه‌های اینترنتی کتابداری و اطلاع‌رسانی: معرفی برگزیده‌ای از سایت‌های تخصصی کتابداران در شبکه وب»
۱۱. فلاحت‌منش، مسعود. «چه نوع اشتباهاتی در جست‌وجو پیش می‌آید»
۱۲. «حق مؤلف و کتابخانه‌های عمومی»، ترجمه رؤیا امین‌الرعايا
۱۳. فریدوش فاطمه. «لازمه پژوهش: تحول افکار موازی تحول ابزار»
۱۴. لیت‌لین، روری. «چه عاملی موجب علاقه شما به کتابداری می‌شود»، ترجمه پروین متواری سورکی
۱۵. رادباوه، علی. «دولت الکترونیکی»
۱۶. حداد، زهرا. «گشودن کتابخانه ملی پرو»
۱۷. محمدی، حسین. «راه‌نمای پیوسته منابع سواد اطلاعاتی دروب»
۱۸. شعبانی، احمد. «کتابداران و جنبه‌های جمعی سوادآموزی»
۱۹. احمدی، نفیسه. «مشکلات کاربران اینترنت در ایران»

کتابداری و اطلاع‌رسانی»

۳۸. نستدرکش، دینانا. «پیشنهاد خدمات مرجع با کیفیت بالا در وب، یکدستی در خدمات دیجیتالی مرجع»، ترجمه نسرين شیرخانلو

۳۹. محمدی، حسین. «روش‌ها و الگوهای ارزیابی منابع اطلاعاتی اینترنت»

۴۰. خسروی، فریبرز. «تنها نیکی است که می‌ماند»

۴۱. «راهنمای منابع پیوسته برای سواد اطلاعاتی»

۴۲. فلاح‌منش، مسعود. «محققان و کتابداران، انتظارات و ارتباطات»

۴۳. عمرانی، ابراهیم. «چه چیز باید تغییر کند»

۴۴. کنی، آنتونی. «قانون واسپاری فراسوی مواد چاپی»، ترجمه سیمین نیازی

۴۵. نوروزی چاکلی، عبدالرضا؛ حسن‌زاده، محمد. «اصرار بر واژه‌سازی (مشکلی دیرینه برای مترجمان حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی)»

۴۶. «جایزه جهانی جان کاتن دانا: ویژه فعالیت‌های روابط عمومی در کتابخانه‌ها»، ترجمه محسن حاجی زین‌العابدینی

۴۷. گومیل، زناته. «رویگردی نو در مشارکت بین‌المللی»، ترجمه مرضیه هدایت

۴۸. «استاندارد سواد اطلاعاتی: تهیه شده توسط انجمن کتابداران آمریکا»، ترجمه از رحمان معرفت

۴۹. محمدی، حسین. «وب سایت مجلات تخصصی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران و جهان»

۵۰. «دائرة المعارف آنلاین گروپیر»، ترجمه امیررضا اصنافی

۵۱. «از نگاه کارشناسان: نقش‌ها و وظایف کتابخانه ملی پس از افتتاح ساختمان جدید»

۵۲. حبیبی آزاد، ناهید. «رؤسای کتابخانه ملی ایران از آغاز تاکنون»

۵۳. شعبانی، احمد. «ارزیابی درونی گروه آموزش کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه اصفهان: چکیده طرح پژوهشی»

۵۴. زارع زاده، فاطمه. «استفاده از وبلاگ برای آموزش و اطلاع‌رسانی در کتابخانه‌ها»

۵۵. شعبانی، احمد. «یادکرد فرزانه فرزین استاد درگذشته دانشگاه شیراز»

۲۰. نوروزی چاکلی، عبدالرضا. «جامعه اطلاعاتی و جهانی شدن»

۲۱. محمدی، حسین. «شبکه اطلاع‌رسانی کتاب ایران»

۲۲. فیسمایر، کنی. «برای کتابداران بخش خدمات عمومی»، ترجمه علی مرادمند

۲۳. مظفریان، مهرانوش. «کتابداران ایرانی، جامعه اطلاعاتی و تکنولوژی اطلاعات»

۲۴. شارب، کیت. «کتابداری اینترنتی: نقش‌های سنتی در محیطی جدید»، ترجمه فاطمه حمیدی

۳۱. پیترسون، لیزا. «مدیریت زمان در کتابخانه‌ها» ترجمه مریم محمدی‌نژاد

۳۲. ابراهیمی، سعیده. «کتابخانه منطقه‌ای علوم و تکنولوژی شیراز»

۳۳. فرج‌پهلوی، عبدالحسین. «دکتر مردی از سالانه آینده‌سازان»

۳۴. فریدوش، فاطمه. «رهنمودهای فلسفی برای کتابداران جهان»

۳۵. یمین فیروز، موسی. «کتابخانه‌های مدارس و عادت به مطالعه»

۳۶. حسینی جوادی، فاطمه. «جایگاه کتابداری در عصر کتابخانه‌های دیجیتالی»

۳۷. فتاحی، رحمت‌الله. «رویکرد دائرةالمعارفی در آموزش

خبرنامه نقش بسته است. در مورد تغییرات در ظاهر خبرنامه می توان گفت از شماره پنجم سال دوم خبرنامه علاوه بر تغییرات صورت گرفته قبلی در جلد نشریه و ترتیب مطالب داخلی و صفحه آرایی نشریه تغییرات وسیعی بوجود آمده و نشریه از نظر ظاهر و کیفیت چاپ مطالب شکل بهتری پیدا کرد. تا شماره سوم سال سوم عنوان مقاله اول هر شماره یا سرمقاله های خبرنامه انجمن با تیتیر «سخن آغازین» به چاپ می رسید، ولی از شماره چهارم سال سوم این تیتیر به «سخن اول» تبدیل شد.

جدول شماره ۴: مقایسه تعداد صفحات خبرنامه به نسبت هر شماره

ردیف	شماره نشریه	تعداد صفحه
۱	ش ۰ س ۱	۲۷
۲	ش ۱ س ۱	۲۲
۳	ش ۲ س ۱	۳۰
۴	ش ۳ س ۱	۳۱
۵	ش ۴ س ۱	۲۸
۶	ش ۵ س ۱	۳۲
۷	ش ۶ س ۱	۳۲
۸	ش ۱ س ۲	۲۸
۹	ش ۲ س ۲	۲۴
۱۰	ش ۳ س ۲	۳۶
۱۱	ش ۴ س ۲	۳۶
۱۲	ش ۵ س ۲	۳۴
۱۳	ش ۶ س ۲	۴۲
۱۴	ش ۱ س ۳	۲۶
۱۵	ش ۲ س ۳	۳۴
۱۶	ش ۳ س ۳	۳۱
۱۷	ش ۴ س ۳	۳۱
۱۸	ش ۵ س ۳	۳۱
۱۹	ش ۶ س ۳	۳۹
۲۰	ش ۱ س ۴	۳۹
-	شماره ۲۰	۶۳۳ ص

در مجموع در ۲۰ شماره خبرنامه انجمن ۵۵ عنوان مقاله اعم از تألیف و ترجمه منتشر شده است که سهم هر شماره کمی کمتر از ۳ مقاله می باشد، این امر را با تعداد گزارش ها، گفت وگوها، اخبار و سایر بخش های ضروری تر خبرنامه مقایسه کنید. شاید بتوان گفت یکی از تفاوت های خبرنامه دوره جدید انجمن علمی کتابداری ایران با دوره قبل این است که در خبرنامه دوره قبل بویژه از دوره سوم به بعد مطالب بیشتر در قالب مقاله، چه ترجمه چه تألیف منتشر می شدند و صفحات زیادی به مقالات اختصاص داده می شد. در واقع خبرنامه دوره قبل بیشتر حالت یک نشریه علمی را به خود گرفته بود تا ایفای نقش خبرنامه. شاید علت این امر عدم فعالیت نشریات علمی و تخصصی کتابداری در دوران فعالیت خبرنامه دوره قبل انجمن بوده است. بر خلاف خبرنامه دوره جدید که در این دوره چند عنوان نشریه تخصصی در زمینه کتابداری و اطلاع رسانی کشور منتشر می شود. اصولاً نشر مقالات پژوهشی از رسالت های نشریات پژوهشی است نه خبرنامه ها. هر چند می توان گفت خبرنامه دوره جدید تقریباً در بیشتر موارد جانب اختصار را در نشر مقالات رعایت نموده است، ولی باز باید تکرار کرد که نشر مقالات علمی و پژوهشی در زمره رسالت های خبرنامه های حرفه ای نیست و خبرنامه شاید لازم باشد باز هم بیش از گذشته و بهتر از گذشته پا را از این وادی خارج کند و بیشتر در راستای وظایف اصلی خبرنامه های حرفه ای فعالیت کند.

تعداد صفحات و تحولات فیزیکی خبرنامه

با عنایت به اطلاعات جدول شماره ۴ و با تقسیم جمع کل صفحات ۲۰ شماره منتشره نشریه، میانگین صفحات هر شماره نشریه ۳۱/۶۵ یعنی کمی کمتر از ۳۲ صفحه می باشد. یک بولتن خبری و خبرنامه حرفه ای حتی می تواند از این تعداد صفحه نیز کمتر مطالب ارائه کند. هر چند در تعاریف ارائه شده به تعداد صفحات استاندارد برای خبرنامه ها اشاره نشده است و یا این جانب به چنین استانداردی برخورد نکرده ام، لازم نیست مسؤولان خبرنامه احساس کنند که باید یک حد نصاب از صفحه را در خبرنامه رعایت کنند و برای این رعایت ناچار صفحات را با مطالبی نامرتبط و یا کمتر مرتبط با رسالت خبرنامه پر کنند.

از شماره اول سال دوم خبرنامه، جلد خبرنامه از کاغذ گلاسه تهیه شده، و علامت انجمن کتابداری و اطلاع رسانی ایران بر تارک

تحولات در ساختار مطالب و عدم تقید بر چارچوبی تعریف شده برای انواع مطالب در خبرنامه پیداست و این نکته مثبتی نمی‌تواند باشد. در این خصوص نشریه خوب است به سمتی برود که دارای ساختاری منسجم و مشخص باشد تا مخاطب هرگاه شماره جدید نشریه را در دست می‌گیرد، بتواند مستقیم به مطالب مورد علاقه‌اش که در صفحات همیشگی قرار دارند مراجعه کند، نه اینکه در هر شماره و یا چند شماره در میان با تغییرات گسترده در چیدمان و عنوان‌گذاری بخش‌های مختلف مواجه شود. تقسیم‌بندی مطالب به گزارش و غیرگزارش در خبرنامه معلوم نیست از چه سیاستی پیروی می‌کند. برای مثال در شماره اول، سال دوم خبرنامه گزارش‌های مربوط به «تجدید سازمان در کتابخانه و مرکز اسناد دانشگاه شهید چمران اهواز» و «معرفی نخستین گروه بحث الکترونیکی ایران در حوزه کتابداری و اطلاع‌رسانی» و «نمایشگاه نقشه‌های قدیمی شهرها و مناطق ایران» در بخش گزارش‌ها تحت عنوان گزارش دسته‌بندی و درج گردیده‌اند، اما معرفی «همایش اطلاع‌رسانی هنر» و گزارش «گردهمایی کتاب و فناوری اطلاعات در نهمین نمایشگاه بین‌المللی اطلاع‌رسانی و فرهنگ» که از نظر مضمون و حجم در ابعاد سه گزارش قبلی است، در بخش اخبار معرفی شده‌اند. در شماره دوم، دوره اول نیز دسته‌بندی مقاله معرفی کمیته‌ها و گروه‌های انجمن در قالب گزارش کار درستی به نظر نمی‌رسد. ارائه بیانیه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران در قالب گزارش و یا ارائه خلاصه سخنرانی‌های انجمن در بخش گزارش از دیگر موارد از این نوع می‌باشد.

برای شماره اول، دوره دوم نشریه به اشتباه شماره هفتم، دوره دوم در نظر گرفته شده است. در مشخصات تاریخ انتشار زیرنویس خبرنامه‌های شماره دوم و سوم سال اول مربوط به ماه‌های اردیبهشت و تیر به اشتباه تاریخ انتشار سال اول، شماره اول قید شده است. از شماره پنجم، سال دوم، گزارش‌های مندرج در خبرنامه از مکان و جایگاه قبلی خود در خبرنامه که صفحات مشخص بعد از سخن‌آغازین بوده، آواره وطن می‌شوند و این آوارگی از شماره پنجم، سال دوم الی شماره سوم، سال سوم به صورت عدم انتشار گزارش و یا انتشار تحت عناوین نامأنوس و از شماره چهارم، سال سوم به بعد به صورت انتشار در صفحات

مختلف نشریه تبلور پیدا می‌کند.

تا شماره چهارم، سال دوم، خبرهای مندرج در خبرنامه انجمن تحت دو عنوان «اخبار انجمن» و «اخبار عمومی» در صفحات قبل از معرفی و نقد کتب و نشریات و سایت‌ها ارائه می‌شده، از شماره پنجم، سال دوم اخبار عمومی خبرنامه تحت عنوان «کوتاه و گویا» و در صفحات پایانی خبرنامه منتشر می‌شود و اخبار انجمن و سایر شاخه‌های استانی آن در صفحات مختلف خبرنامه منتشر می‌شود.

ترتیب انتشار نشریه دو ماه یکبار است، و این ترتیب جز در فاصله بین شماره صفر و شماره اول که به سه ماه کشیده شده و امری تقریباً عادی است، در سایر شماره‌ها رعایت شده است. اما در نحوه توزیع لازم به ذکر است که نشریه تقریباً دو‌الی سه ماه بعد از انتشار در تهران به دست اعضا می‌رسد (در خصوص شهرستان‌ها اطلاع چندانی در دست نیست)، دست برخی از اعضای انجمن یا در برخی از ادارات نشریه را حداکثر دو ماه بعد از انتشار می‌توان دید.

نکاتی دیگر

– انجمن در خصوص انتشار خبرنامه در سریع‌ترین زمان ممکن و تداوم انتشار به موقع آن واقعاً موفق بوده است.
– معرفی انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی بین‌المللی سایر کشورها در خبرنامه بخوبی و با برنامه و ممتد صورت گرفته است.
– در توزیع تمام شماره‌های خبرنامه و برنامه سخنرانی‌ها و میزگردها انجمن عملکرد موفق داشته است.
– به نظر می‌رسد در یک خبرنامه با حجم کم و رسالت خبررسانی و ایجاد ارتباط بین اعضای انجمن و حرفه‌مندان این رشته وجود همیشگی دو و گاه بیش از دو یادداشت در صفحات ابتدایی نشریه که از نظر ظاهر به یادداشت سردبیری می‌مانند، هر چند مضامین متغیرو متفاوت باشد، چندان جالب و معقول به نظر نمی‌رسد. البته بنا بر مناسبت‌هایی خاص می‌توان یادداشت‌هایی علاوه بر یادداشت سردبیری و یا در قالب یادداشت سردبیری چند مضمون از سردبیر و یا افرادی دیگر به صورت مشترک در صفحات ابتدایی خبرنامه درج نمود، اما اینکه خبرنامه موظف باشد در هر شماره علاوه بر سخن‌آغازین و یا سخن اول یادداشت و یا یادداشت‌هایی نیز از دبیر تحریریه داشته باشد رویه‌ای مناسب برای خبرنامه

اطلاع‌رسانی کشور با همدلی و ارتباط بیش از پیش در قالب فعالیت دلسوزانه و حرفه‌ای در محیط کار، در حوزه‌های پژوهش، آموزش، نشر یافته‌های علمی و تجربی و همچنین در قالب‌های نهادهایی همچون انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی کشور و شاخه‌های استانی آن گامی استوار و سازنده در آبادانی و پیشرفت ایران اسلامی برداریم.

منابع:

۱. بیرشک، احمد. گاهنامه تطبیقی سه هزار ساله، تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۶۷.
۲. سلطانی، پوری؛ راستین، فروردین. دانشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، تهران: فرهنگ معاصر، ۱۳۷۹، ص ۱۳۷-۱۳۸.
۳. سلطانی، شیفته. «آشنایی با مجلات کتابداری ایران»، فصلنامه کتاب، دوره نهم، شماره یک، بهار ۱۳۷۷، ص ۷۳-۷۴.
۴. صمیعی، میترا. «خبرنامه». دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، ج ۱، ص ۷۶۵-۷۶۸.
۵. فتاحی، رحمت‌الله. «سخن‌آغازین»، خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال اول، شماره صفر، آذر ۱۳۸۰، ص ۳.
۶. کمالی فرد، مزده. «انجمن کتابداری ایران»، خبرنامه انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، سال اول، شماره صفر، آذر ۱۳۸۰، ص ۸-۱۳.
۷. کینن، استلا. فرهنگ فشرده کتابداری و اطلاع‌رسانی. ترجمه و تدوین از: دکتر فاطمه اسدی کرگانی؛ مقابله و ویراستاری از: عبدالحسین آذرنگ، تهران: نشر کتابدار، ۱۳۷۸، ص ۱۷.
۸. مجتبی‌نوی نائینی، مهدی. «خط و مشی» نامه انجمن کتابداران ایران، شماره اول بهار ۱۳۵۲، دوره ششم، ص ۱.
۹. نشاط، نرگس. «انجمن‌های کتابداری و اطلاع‌رسانی». دایرةالمعارف کتابداری و اطلاع‌رسانی، ج ۱.

10. <http://www.irandoc.ac.ir/odlis>.

*Fzmm2000@yahoo.com

محسوب نمی‌شود و این مسأله جا را برای مطالب متناسب‌تر با رسالت خبرنامه تنگ می‌کند.

– چرا علی‌رغم وجود سایت انجمن، نسخه الکترونیکی خبرنامه تهیه و در سایت منتشر نمی‌شود (گواین که عملکرد انجمن در سایت بسیار سؤال برانگیز است که در بخش دوم این کنکاش به آن پرداخته خواهد شد).

– طرح‌های در دست اجرا در انجمن بخوبی در خبرنامه معرفی نمی‌شوند.

– نامه انجمن کتابداری ایران در دوره اول فعالیت این انجمن پس از شش دوره از خبرنامه به نامه تبدیل شد. امید است اعضای هیأت مدیره انجمن این رکورد را داند و زودتر از همکاران پیشکسوتان برای خبرنامه، نامه‌ای نیز دست و پا کنند و خبرنامه را با همان هویت حفظ کنند.

– در نظر گرفتن دانشجویان فعال و کوشای کتابداری در اقصی نقاط کشور به عنوان خبرنگار افتخاری خبرنامه، صدور کارت برای آن‌ها و در نظر گرفتن تشویقاتی برای ایجاد انگیزه برای این‌گونه افراد و معرفی خبرنگاران نمونه خبرنامه می‌تواند یکی از راه‌های ایجاد تحرک بیشتر در خبرنامه باشد.

– پیشنهاد می‌شود اولویت در انتخاب و انتشار اخبار در خبرنامه در درجه اول اخبار انجمن، در درجه دوم سایر ارکان کتابداری کشور و در درجه سوم حوزه‌های بینابینی که ارتباطی نیز با انجمن و کتابداری کشور دارند باشد.

– از حجم مقالات کاسته شود.

– بخش گفت‌وگوها و گزارش کار انجمن می‌تواند فعال تر شود.

– بخش نامه‌ها و مکاتبات از تحرک بیشتری برخوردار شود.

– پیشنهاد می‌شود از تغییرات پی‌درپی در صفحات و محل نشر

انواع مطالب خبرنامه جلوگیری شود، زیرا باعث کاهش جذابیت نشریه و سردرگمی خوانندگان نشریه می‌شود.

در پایان برای دست‌اندرکاران خبرنامه انجمن و اعضای هیأت مدیره و سایر اعضای این نهاد آرزوی موفقیت دارم. نوشتن این مقاله و اشاره به برخی نقاط ضعف خبرنامه که به نظر این‌جانب رسیده و مورد اشاره قرار گرفته است، در راستای رسالت حرفه‌ای این‌جانب بوده و به نوعی گام برداشتن در راستای اهداف بلند انجمن کتابداری ایران اسلامی است. امید است روزی فرا برسد که همه فعالان عرصه کتابداری و